

CYPRIAN KAMIL NORWID

**Coś ty Atenom
zrobił, Sokratesie**

KNW



Ta lektura, podobnie jak tysiące innych, jest dostępna on-line na stronie wolnelektury.pl.

Utwór opracowany został w ramach projektu Wolne Lektury przez fundację Nowoczesna Polska.

CYPRIAN KAMIL NORWID

Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie

I

Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie,
Że ci ze złota statuetkę lud niesie¹,
Otruwszy pierwej²?

Filozof, Lud, Pamięć

Coś ty Italii zrobił, Alighieri³,
Że ci dwa groby⁴ stawi lud nieszczerzy,
Wygnawszy pierwej?

Lud, Poeta, Wygnanie
Grób, Historia, Pamięć

Coś ty, Kolumbie⁵, zrobił Europie,
Że ci trzy groby we trzech miejscach⁶ kopie,
Okuwszy pierwej?

Coś ty uczynił swoim, Camoensie,
Że po raz drugi⁷ grób twój grabarz trzęsie,
Zgłodziwszy pierwej⁸?

Coś ty, Kościuszko, zawinił na świecie,
Że dwa cię głązy we dwu stronach gniecie⁹,
Bez miejsca pierwej?

Przywódca

Coś ty uczynił światu, Napolionie¹⁰,
Że cię w dwa groby¹¹ zamknięto po zgonie,
Zamknawszy pierwej?

Coś ty uczynił ludziom Mickiewicz?

¹Sokratesowi w kilka czasów po śmierci jego Ateńczycy statuetkę ze złota postawili. [przypis autorski]

²Sokrates (469–399 p. n. e.) — wybitny filozof gr., żył i zmarł w Atenach, uprawiał filozofię i nauczał, wciągając do dyskusji przechodniów na ulicy. Wśród jego uczniów byli m. in. Platon, Antystenes i Ksenofont. Sokratesowi wytoczono proces o niewyznawanie bogów uznawanych przez państwo i demoralizację młodzieży. Został skazany na śmierć przez wypicie trucizny. [przypis edytorski]

³Dante Alighieri (1265–1321) — poeta wł., polityk, uznawany za ojca języka wł. Najsłynniejszym jego dziełem jest *Boska Komedia*, zawierająca obrazy Raju, Czystańca i Piekła, przy czym w kręgach piekielnych poeta umieścił swoich przeciwników politycznych. Kiedy frakcja białych w partii gwelfów, z którą Dante był związany, przegrała walkę polityczną z partią czarnych, musiał on opuścić rodzinną Florencję i resztę życia spędził na wygnaniu; zmarł w Rawennie. [przypis edytorski]

⁴Dante grzebany w Rawennie i we Florencji. [przypis autorski]

⁵Kolumb (właśc. Cristoforo Colombo; 1451–1506) — żeglarz i nawigator nieustalonej narodowości, kapitan czterech wypraw pod flagami Katalonii i Hiszpanii, podczas których dotarł do wybrzeży nieznannej wówczas w Europie Ameryki i odkrył m.in. wyspy Bahama, Kubę, Haiti, Gwadelupę oraz Jamajkę. Trzecia wyprawa zakończyła się aresztowaniem i odesłaniem okutego w kajdany Kolumba do Hiszpanii (powodem podjęcia takich kroków były oskarżenia o zbyt autorytarne i nepotyczne rządy na Haiti). Kolumb zmarł w Valladolid i początkowo został tam pochowany, po trzech latach szczątki odkrywcy zostały przeniesione do Sewilii, a w 1537 na Dominikanę, ponieważ wolą jego było spocząć w Ameryce. Trwają spory, czy, jak wieść głosi, w późniejszych latach ciało Kolumba powróciło do Hiszpanii, czy też pozostało w trzecim ze swych grobów. [przypis edytorski]

⁶Krzysztof Kolumb jest grzebany w Hiszpanii, w Śt. Domingo i w Hawannie. [przypis autorski]

⁷Cztery lata temu szukano na cmentarzu komunalnym, gdzie był pochowany jednoooki bez nogi żebrak, żeby Camoensa pochować. [przypis autorski]

⁸Luís Vaz de Camões (a. z ang. Camoens, 1524–1580) — uważany za najwybitniejszego poetę portugalskiego, tworzył w języku portug. i hiszp., pisał liryki i dramaty, jest także autorem jednego dzieła epickiego (*Os Lusíadas*). Po dość burzliwym życiu, m. in. odbyciu przymusowej służby wojskowej na wybrzeżach Indii (Goa) i Chin (Makau), zmarł w Lisbonie. [przypis edytorski]

⁹Kościuszko leży w Solurze i w Krakowie. [przypis autorski]

¹⁰Napoleon Bonaparte — zmarł 5 maja 1821 r. na wyspie św. Heleny, gdzie został pochowany. W 1840 r. prochy Cesarza Francuzów zostały przewiezione do Paryża i złożone w kościele Les Invalides; następnie jeszcze w 1861 roku przeniesiono je do wspaniałego sarkofagu w tejże świątyni. [przypis edytorski]

¹¹Napoleona drugi pogrzeb niedawny. [przypis autorski]

II

Więc mniejsza o to, w jakiej spocznieś urnie,
Gdzie, kiedy, w jakim sensie i obliczu,
Bo grób twój jeszcze odemkną powtórnie,
Inaczej będą głosić twe zasługi
I łez wylanych dziś będą się wstydzic,
A łac ci będą lzy potęgi drugiej
Ci, co człowiekiem nie mogli cię widzieć.

Grób, Historia, Pamięć

Łzy

III

Każdego z takich, jak ty, świat nie może
Od razu przyjąć na spokojne łóżce,
I nie przyjmował nigdy, jak wiek wiekiem.
Bo glina w glinę wtapia się bez przerwy,
Gdy sprzeczne ciała zbija się aż ćwiekiem
Później... lub pierwój...

Grób, Obraz świata

Pisałem w Paryżu 1856 w styczniu.

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/cos-ty-atenom-zrobil-sokratesie>

Tekst opracowany na podstawie: Cyprian Kamil Norwid, Dzieła Cyprjana Norwida (drobne utwory poetyckie-poematy-utwory dramatyczne-legendy, nowele, gawędy-przekłady-rozprawy wierszem i prozą), Spółka Wydawnicza "Parnas Polski", Warszawa 1934

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Marta Niedziałkowska.

Okładka na podstawie: fotologic@Flickr, CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przełącz 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przełącz darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).